

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५, वरिष्ठ सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

गोरखापत्र संस्थानको प्रशासन सेवा, सबै समूह, तह-५ को वरिष्ठ सहायकको पदको

खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको एकिकृत पाठ्यक्रम

प्रथम तथा द्वितीय पत्रको परीक्षा योजना (Examination Scheme):-

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अंक भार	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान तथा सामाजिक अध्ययन	100	40	वस्तुगत (Objective): बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	50x2=100	45 मिनेट
द्वितीय	;] j f ; DaGwL	100	40	छोटो प्रश्न लामो प्रश्न	8 x 10=80 1 x 20=20	2.30घण्टा

भाग २: अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: ३०

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै हुनसक्नेछ ।
- यथासम्भव सबै पाठ्यांशबाट प्रश्न सोधिने छन् ।
- प्रथम पत्र तथा द्वितीय पत्रको परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा तीन (३) महिना अगाडी (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान तथा सामाजिक अध्ययन

१. नेपालको भूगोल

- १.१ भौगोलिक अवस्था/स्वरूप: किसिम र विशेषताहरू ।
- १.२ हावापानी : किसिम र विशेषता ।
- १.३ जलसम्पदा : स्थिति र महत्व ।
- १.४ वनसम्पदा : अवस्था र महत्व, संरक्षण क्षेत्रहरू तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरू ।
- १.५ खनिज सम्पदा : खनिज सम्पदा सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- १.५ नेपालका प्रमुख हिम शिखरहरू, तालतलैया, झरना, भञ्ज्याङ, ।

२. इतिहास र संस्कृति

- २.१ कौशिकी सभ्यता, वागमती सभ्यता, गण्डकी सभ्यता, कर्णाली सभ्यता बारे जानकारी

गोरखापत्र संस्थान

प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५, वरिष्ठ सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

२.२ विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू - म्याग्नाकार्टा, पुनर्जागरण, औद्योगिक क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध बारे जानकारी

२.३ आधुनिक नेपालको इतिहास (पृथ्वीनारायण शाहदेखी हालसम्म ।)

२.४ नेपालको सांस्कृतिक, धार्मिक एवं मौलिक परम्परा, जातजाति, भाषाभाषी, कला र साहित्य सम्बन्धी ज्ञान

२.५ नेपालका मूर्त र अमूर्त सम्पदाहरू तथा संरक्षणका उपायहरू ।

२.६ सांस्कृतिक सम्पदाको किसिम, विशेषता, महत्व ।

३. संवैधानिक व्यवस्था र सरकार

३.१ नेपालको वर्तमान संविधान (भाग १,२,३,४ र अनुसूची सबै ।)

३.२ संघीयता र नेपालमा संघीयता शासन प्रणाली ।

३.३ केन्द्रीय र स्थानीय सरकार तथा सुशासन ।

३.४ नागरिक चेतना/शिक्षा, नागरिक समाज लगायत नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य ।

३.५ कानूनको अर्थ र महत्व तथा कानूनका स्रोतहरू ।

३.६ कानूनी राज्यको अवधारणा र महत्व, लोकतन्त्रका विशेषताहरू ।

३.७ समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व र सकारात्मक विभेद ।

४ नेपालको विकास पूर्वाधार तथा आर्थिक अवस्था : विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, आदि) बजेट र विकास योजना ।

५ जनसंख्या र वातावरण

५.१ जनसंख्या, शहरीकरण, बसोवास (बैंसाईसराई), आदि ।

५.२, पारिस्थितिक पद्धति, दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण तथा प्रदूषण ।

६. विज्ञान र प्रविधि

६.१ विज्ञान र प्रविधिको मानव जीवन र समाजमा परेको प्रभाव

६.२ क्रमविकाश, वंशाणु, स्वास्थ्य र रोग बारे सामान्य जानकारी

७. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

७.१ संयुक्त राष्ट्रसंघ : अङ्ग, विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधिहरू ।

७.२ क्षेत्रीय संगठन : सार्क र बिमस्टेक, ।

८. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत, आदि लगायत समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरू ।

द्रष्टव्य :- प्रथम पत्र सामान्य ज्ञान तथा सामाजिक अध्ययनका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ :-

गोरखापत्र संस्थान
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५, वरिष्ठ सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

एकाइ	विषयबस्तु	अंकभार
१	नेपालको भूगोल सम्बन्धी जानकारी	६
२	इतिहास र संस्कृति	६
३	संवैधानिक व्यवस्था र सरकार	६
४	नेपालको विकास पूर्वाधार तथा आर्थिक अवस्था	६
५	जनसंख्या र वातावरण	६
६	विज्ञान र प्रविधि	६
७	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था	६
८	राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरु	८
जम्मा प्रश्नहरु		५०

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) – (८० अङ्क)

१. प्रशासन र व्यवस्थापन

गोरखापत्र संस्थान

प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५, वरिष्ठ सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 1.1 प्रशासन/व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र
- 1.2 व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, उत्प्रेरणा, नेतृत्व, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन बारे जानकारी
- 1.3 मानव संसाधन व्यवस्थापनका विविध पक्षहरु बारे जानकारी
- 1.4 कार्यालय कार्यविधिहरु, अभिलेख व्यवस्थापन र जिन्सी व्यवस्थापन
- 1.5 सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र
2. **आर्थिक प्रशासन र सूचना-सञ्चार प्रविधि**
 - 2.1 आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरु र महत्व
 - 2.2 बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया
 - 2.3 लेखा र लेखापरीक्षणको अर्थ, उद्देश्य र महत्व
 - 2.4 गोपनीयता एवं आचार संहिता
 - 2.5 Computer and its applications: Windows basic, Word processing, Electronic spreadsheets, Presentation system, Multimedia, E-mail and Internet बारेमा जानकारी
3. **सार्वजनिक संस्थान सम्बन्धी**
 - 3.1 नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको आरम्भ, विकास र औचित्य
 - 3.2 गोरखापत्र संस्थानको इतिहास, उद्देश्य, संगठनात्मक स्वरूप, वर्तमान अवस्था, गतिविधिहरु
 - 3.3 सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र गोरखापत्र संस्थान बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - 3.4 गोरखापत्र संस्थानको सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक क्षेत्रहरुको विकासमा योगदान
 - 3.5 श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामूहिक सौदावादी (Collective Bargaining)
4. **ऐन, नियम, नीति र निर्देशिका**
 - 4.1 गोरखापत्र संस्थान ऐन, २०१९
 - 4.2 गोरखापत्र संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०५२
 - 4.3 गोरखापत्र संस्थान आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६५
 - 4.4 विज्ञापन संकलन, प्रकाशन एवं विज्ञापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०५३
 - 4.5 प्रकाशन एवं बिक्रि वितरण निर्देशिका, २०५९
 - 4.6 छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी ऐन, २०४८
 - 4.7 श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१
 - 4.8 राष्ट्रिय आमसञ्चार नीति, २०७३
 - 4.9 सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
 - 4.10 प्रतिस्पर्धा प्रवर्धन तथा बजार संरक्षण ऐन, २०६३

खण्ड (ख) – (२० अङ्क)

गोरखापत्र संस्थान

प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, तह-५, वरिष्ठ सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

5. व्यवहारिक लेखन सिप सम्बन्धी

5.1 (क) बुँदा लेखन वा सारांश लेखन

बढीमा ३०० शब्दहरू भएको उद्धृतांश दिइनेछ । सो उद्धृतांश पढेर सोको उपयुक्त सार आफ्नो भाषा र शैलीमा लेख्नु पर्नेछ ।

5.2 पत्र वा टिप्पणी लेखन

कार्यालयको काम सम्बन्धी विषयका सम्बन्धमा पत्र वा टिप्पणी लेख्न दिइनेछ । पत्र वा टिप्पणी लेख्दा शैली, ढाँचा, तथ्य, भाषा, मौलिकता र स्पष्टतामा ध्यान दिनुपर्नेछ ।

यस पत्र/विषय लिखित परीक्षा योजना र परीक्षा सोधिने प्रश्न संख्या देहाय बमोजिम हुनेछ ।

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	लामो उत्तर	१ प्रश्न X २० अङ्क = २० अङ्क	३ घण्टा
					छोटो उत्तर	८ प्रश्न X १० अङ्क = ८० अङ्क	